

קונם י"ן פרק שמיני נדרים

לא וינין מוספות סוטה ד:
ז"ע נעקדן, (ג) ונמס' ד"א
ד"א פ"ג, (ג) ונמס' פ"ד
מ"ה, (ד) ונינין נ"ט מ"ק
כח: הוריות י"ג, (ה) נע"ב, (ו)

מוסרוס משוס גול שנתאשו מהן הצעלים: ופטורוס מן המעשר. משוס דהפקירא וניהו: מרייהו. צעלים של תאנים: והוכפלו כו'. דשרו למיכל כל אדם: משוס סניוס מילתא. כלומר מרוע לצ היה אומר כן ולא משוס עין יפה דעדיין לא הפקירן: אשכחיה. לרבי טרפון גופיה דקאפיל מן התאנים

מוסרוס משוס גול שנתאשו מהן הצעלים: ופטורוס מן המעשר. והכניסו רוב המקצועות: ופטורוס מן המעשר. דכתיב (דברים יד) וצא הלוי כי אין לו חלק ונחלה עמך יצא הפקר שיש לו חלק ונחלה עמך: משוס סניוס מילתא הוא דקאמרי דרין גזרתי. מפני רוע לצ לומר כבר גזרתי אתם לעצמכם: שמע הווא גזרתי. הכיר שר' טרפון היה: שנסתמשי כתיבה של סוכה. שהניחו כשהודיעו שהוא ר' טרפון ולא הניחו אלא לכבוד תורתו: אי הכי ר' טרפון אמאי יעיר נפשיה. אי אמרת בשלמא ללא הוה קפיד הווא גזרתי אלא

כד א ב ג מ"י פ"ו מהל' ת"מ ה' י ופ"י מהל' משוה הלכ' ד טו"ש ע יו"ד סי' רמו סעי' כח דהג"ה:
כה ד משוס עשין ג (טו"ש ע"ס):
כו ה מ"י פ"ו מהל' ת"מ ה' י ופכ"א מהל' סנהדרין הל' ו' סגנו עשין ג טו"ש ע"י סי' רמג סעי' ה וטו"ש ע"י סי' טו סעי' א:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר אינו לו לטרפון כ"ל ותיבת לו נמחק: (ב) שם קודש נעשיו חול כ"ל ותיבת כלי נמחק וכן לקמן: (ג) שם כתיבה של תורה שהוא קיים לעולם ועד על אמת כ"ל ותיבת ו' וזאת ו' נמחק: (ד) שם אשנה נמחק: וכן (ה) שם אלא למוד מהכתיב: (ו) שם דר' טרפון משוה עשיר גדול: (ז) שם וזני דוד הכניס היו רבי כהנים היו אלא מה כתיב טעם: (ח) רש"י ד"ה אלא וכו' דאם שרי ליה:

תורה אור השלם

1. והסבוחו פני מרים ויחללו את צפוני וקארו בה פריציה וחלליה: יחזקאל ז כב
2. בה בליליא קטיל בלאשצר מלכא דניאל ה ל
3. לאתבה את יי אלהיה לשמע בקול ויבקה בו פי הוא ויחיי ויחיי יי יי לישבת על דאמרה אשר נשבע ל' לאבתך לאברהם לייצחק וליעקב דברים ל כ
4. קשרם על אצבעותיך קתבם על לוח לבך: משלי ג ג
5. דרביה דרבי געם וקל התיבתיה שלום: משלי ג י
6. עין חיים היא לפתוחיה בה ותמכיה מאשור: משלי ג יח
7. ויהי אני ארך מאתך וירחי וי שאך על אשר לא ארע ובאתי להגיד לאתחאב ולא ימצאך ויך בני ועבדך ירא את יי מנערי: מלכים א יח יב
8. יהלך יך ולא פיד נכרי ואל שפתיה: משלי כו ב
9. והנהו בן יהודיע והבתי והפלתו ויבני דוד בנהם יחי:
10. וקדשהו ב את להם אלהיה הוא מקריב קדש ויהי יך פי קדוש אני יי מקדשכם: ויקרא כא ח

לר' טרפון בשקא הווא גזרתי שהיה משמרן: על דבר זה. שהליל עצמו כצדוד תורתו דקאמר אינו לו לטרפון: פריאוס. שהוילוי מצית המקדש: ונעשו חול. ואף על פי כן נהרג עליהם בשלש: אמאי יעירו. הווא גזרתי לר' טרפון הו מהפקירא קא אכיל: וקא סבר היינו דגנבן. להכי צעריה: אי הכי אמאי יעיר ר' טרפון נפשיה. כיון שפטוס כגנב מאי הוה ליה למעבד: היה לו לפייסו. בזמנו: לפעול. לשם שמים: ודני כהן לשם שמים. שתהא כל כוונתך לשמים: ליהו עווד צו. להשתכר ממנו כדי לאכול: אלא קשיא דר' טרפון. (א) אם שם ליה לאניס לאודעי נפשיה שהו חסכ בזמקוס שאין מכירין אותו אמאי יעיר נפשיה בשביל שהודיע לנו שהוא חסכ: שרו לי פגרא. הקדימו דיני לשל אחרים בשביל כבוד תורתו: וזני דוד כהנים היו אלא מה וכו': לפתוח

תנא הוקפלו רוב המקצועות מותרות משום גול ופטורות מן המעשרות רבי ורבי יוסי בר רבי יהודה איקלעו להווא אתרא בזמן שהוקפלו רוב המקצועות רבי הוה קא אכיל רבי יוסי בר ר' יהודה לא אכיל אתא מרהוון אמר להו אמאי לא אכיל רבנן הוקפלו רוב המקצועות הוא ואף על פי כן לא אכיל ר' יוסי בר ר' יהודה קסבר משום סניות מילתא הוא דקאמר הדין גברא רבי חמא בר רבי חנינא איקלע להווא אתרא בזמן שהוקפלו רוב המקצועות הוה קאכיל היב לשמעיה לא אכיל אמר ליה אכול כך אמר לי רבי ישמעאל בר רבי יוסי משום אביו הוקפלו רוב המקצועות מותרות משום גול ופטורות מן המעשר ר' טרפון אשכחיה הווא גברא בזמן שהוקפלו המקצועות דקאכיל אחתיה בשקא ושקליה ואמטייה למשריה בנהרא אמר (א) לו אוי לו לטרפון שוה הורגו שמע הווא גברא בשקיה וערק אמר רבי אבהו משום ר' חנניה בן גמליאל כל ימיו של אותו צדיק היה מצטער על דבר זה אמר (א) אוי לי שנשתמשתי בכתרה של תורה ואמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן (ב) ככל המשתמש בכתרה של תורה נעקר מן העולם קל וחומר ומה בלשצר שנשתמש בכלי קודש שנעשו (א) כלי חול שנאמר ובואו בה פריצים וחיללוה (ב) כיון שפרצום נעשו חול נעקר מן העולם דכתיב (ב) בה בליליא קטיל בלשצר המשתמש בכתרה של תורה שהוא (א) חי וקיים לעולם על אחת כמה וכמה ורבי טרפון כיון דכי אכיל דהוקפלו רוב המקצועות הוה אמאי צעריה הווא גברא משום דהווא הוה גנבי ליה ענבי כולה שתא וכיון דאשכחיה לר' טרפון סבר היינו דגנבן אי הכי אמאי יעיר נפשיה משום דרבי טרפון עשיר גדול הוה והוה ליה לפייסו בדמים תנאי (א) לאתבה את ה' אלהיה לשמוע בקולו ולדבקה בו (ב) שלא יאמר אדם אקרא שיקראוני חכם אשנה שיקראוני רבי (א) אשנן שאהיה זקן ואשב בישיבה אלא (א) למוד מאתבה וסוף הכבוד לבא שנאמר (א) קשרם על אצבעותיך כתבם על לוח לבך ואומר (א) דרכיה דרכי נועם ואומר (א) עין חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר רבי אליעזר בר ר' צדוק אומר (א) עשה דברים לשם פעלם ודבר בהם לשם (א) אל תעשם עטרה להתגדל בהם ואל תעשם קורדום להיות עווד בו וקל וחומר ומה בלשצר שלא נשתמש אלא בכלי קדש שנעשו כלי חול נעקר מן העולם המשתמש בכתרה של תורה על אחת כמה וכמה אמר רבא דשרי ליה לאיניש לאודעי נפשיה באתרא דלא ידעי ליה דכתיב (א) ועבדך ירא את ה' מנעוריו אלא קשיא דר' טרפון (א) דעשיר גדול היה והוה ליה לפייסיה בדמים רבא רמי כתיב ועבדך ירא את ה' מנעוריו וכתיב (א) יהלך יך ולא פיד הא באתרא דידעי ליה הא באתרא דלא ידעי ליה אמר רבא דשרי ליה לצורבא מרבנן למימר צורבא מרבנן אנא (א) שרו לי תיגראי ברישא דכתיב (א) וזני דוד כהנים היו (א) מה כהן נומל בראש אף תלמיד חכם נומל בראש וכהן מנא לן דכתיב (א) וקדשתו כיו את לחם (ה) אלהיה הוא מקריב (א) ותנא דבי רבי ישמעאל וקדשתו לכל דבר שבקדושה לפתוח

ליון הש"ס

גמ' אי לו שנשתמשתי. עיין ז"ק דף טו ע"ב וזמנא דה"ה ח"ה ע"ס: שם כיון שפיצוה עשיו חול. עיין גמ' ע"ז דף נג ע"ב: שם שרו לי תיגראי ברישא. עיין שניעות דף ל ע"ב:

מוסף רש"י

אל תעשם עטרה. לכתי מוכה להתגדל בהם. שלא תמרו על מנת ליטול עטרה שיקראו אותך רב ותמכיה. ואל תעשם קורדום לחפור בה. שאלס עושה בו מלכה, וכן לא תמרו אותה על מנת שאלס תמכיה צדיקים שתלמד אותה בשכר, אלא על מנת ללמד חכם (אבות פ"ד ת"ח).

תוספות

הוקפלו בהו מותרות משוס גול. שהפעלים מפקירין אותם: ופטורות מן המעשר. כהפסד: שנשתמשיה בכתיבה של תורה. שהניחו אותו האיס בשביל כבוד תורתו: וא"ה אמאי יעיר. מלי היה ליה למיעבד כיון שלל היה רועה להניחו בענין אחר בשלמא אי היה צדיק ליה כי אמר הוקפלו רוב המקצועות ניחא שהיה מנטער על מה שלא אמר לו: לאתבה את ה' אלהיה. משמע מאתבת הכורא ולא לכבוד עמך: שרולי תיגראי. כלומר פסוק דין שלי תמילא:

פירוש הרא"ש

הוא היה לו לרבי צדקים ולשם לו כל התאנים שגנבו לו: עשה דברים לשם פעלם. לטמו על הקב"ה שפעל הכל למעננו: ודבר בהן לשמן. כל דבורך ומשךך דכתיב תורה יהיה לשם תורה כגון לטמו ולסגן והוסוף לקח ופלוול ולא לקטום עשייה להתגדל בהם. שנתמור כדי להשתמר ולהתגדל: ולא קרדום להתך בהם. שנתמור כדי שיהיה כלי מלאכה להפטרם בה: בארתא דלא ידעי ליה. כמי שלא זולתו כצדוד מורמו ועשנו: שרו לי תגראי ברישא. פסקו לי דיני שלל אנטנל מלמודי: לכל דבר שבקדושה. ככל דבר שיראה גדול ומקודש:

הוא היה לו לרבי צדקים ולשם לו כל התאנים שגנבו לו: עשה דברים לשם פעלם. לטמו על הקב"ה שפעל הכל למעננו: ודבר בהן לשמן. כל דבורך ומשךך דכתיב תורה יהיה לשם תורה כגון לטמו ולסגן והוסוף לקח ופלוול ולא לקטום עשייה להתגדל בהם. שנתמור כדי להשתמר ולהתגדל: ולא קרדום להתך בהם. שנתמור כדי שיהיה כלי מלאכה להפטרם בה: בארתא דלא ידעי ליה. כמי שלא זולתו כצדוד מורמו ועשנו: שרו לי תגראי ברישא. פסקו לי דיני שלל אנטנל מלמודי: לכל דבר שבקדושה. ככל דבר שיראה גדול ומקודש: